

Door: Nico van der Hoogt

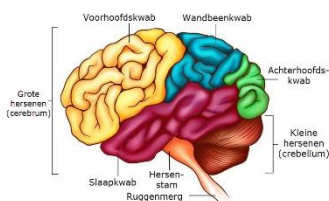

NOSTALGIA EXTRAORDINARIS

Onlangs schaakvrienden/innen, viel mij de bijzondere eer te beurt nog maar eens door Henk te worden geroepen tot de hoge taak om te spelen voor Venlo 1. Groot, welteverstaan. Weliswaar geboren uit absenties en afmeldingen van de reguliere roedel top1 spelers, maar toch.

En dat die pot in Eindhoven verzandde in een zwaar bevochten nederlaag – door captain Henk reeds fijntjes in zijn voortreffelijke wedstrijdverslag ter zake elders op onze website uit de doeken gedaan – ach, dat is mijn punt niet vandaag.

Neen, het gaat mij om een bepaald niet alledaagse gemoedsemotie, die zich die speeldag voltrok in mijn toch al zo sensibele en geplaagde brein. Bron en aanstichter hiervan: mijn tegenstander van die dag. René Moonen. Die hersenpan:

De aandoening *nostalgis acutis* wordt vermoed in de derde winding van de wandbeenkwab.

Maar eerst, voordat ik mij nader verklaar, wil ik voor u enig licht werpen op dat ongrijpbare psychische fenomeen: *nostalgia*.

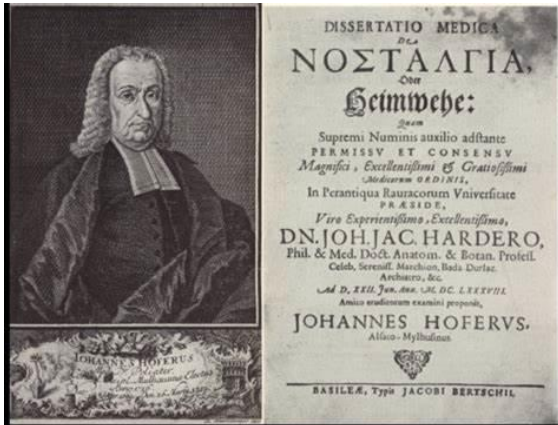
Het begrip nostalgie is onder historici algemeen bekend. Nostalgie is een geromantiseerd verlangen naar vroeger, naar die ‘goede oude tijd’. Waar komt dit begrip eigenlijk vandaan en hoe is de betekenis ontstaan?

Het woord nostalgie komt sinds de negentiende eeuw, om precies te zijn rond 1824, al in de Nederlandse taal voor als Frans leenwoord. Het begrip is een samenstelling van het Griekse woord *nostos* [terugkeer/thuis] en *algos* [pijn/leed/verlangen], met als betekenis: heimwee, de met zwaarmoedigheid gepaarde begeerte naar het vaderland, het verlangen naar vroegere tijden. De moderne betekenis is een geromantiseerd of geïdealiseerd verlangen naar tijden van weleer.

Het gevoel van nostalgie is niet zonder meer positief, maar vaker een naar en onbehaaglijk gevoel dat het vroeger beter was. De persoon die zich nostalgisch voelt, mist iets dierbaars of belangrijks dat er ooit wel was. Het probleem bij nostalgie is echter dat terugkeren naar vroeger niet kan: de tijd kun je immers niet terugdraaien. Bij heimwee is sprake van een verlangen naar een bepaalde plek. Terugkeer is dan wél mogelijk.

Het woord nostalgie werd voor het eerst gebruikt in juni 1688 door de Zwitserse medicus Johannes Hofer (1669-1752), in diens dissertatie *Dissertatio medica de nostalgia, oder Heimwehe*. Zijn proefschrift bestond uit niet meer dan elf pagina's... Hofer nam bij Zwitserse soldaten een pathologisch fenomeen

waar, waarbij de soldaten ziekelijk verlangen naar huis. Ze hadden enorme heimwee. Dit uitte zich op een extreme wijze in hartkloppingen, koortsverschijnselen en zelfs anorexia. Ze hadden letterlijk ‘pijn aan hun land’. Hier het traktaat van de geleerde:

Bron: Wikipedia

Schaken kon Johannes niet.

Goddank¹ vielen mijn zielenroerselen die dag wat het voorafgaande betreft die dag nog wel mee. Die dus in gang werden gezet toen mijn opponent van die dag zich meldde: “Hallo, ik ben René Moonen”. En per onmiddellijk werd ik – als in een tijdcapsule – 62 jaar terug gekatapulteerd naar het jaar Onzes Heren² 1962. Ik speelde indertijd voor de derde incarnatie van de Blerickse schaakvereniging, herwederopgericht door de legendarische Jac Jansen. En die had ene René Moonen weten te strikken om in Blerick een simultaan te komen geven. Met onder de deelnemers ene Nico van der Hoogt...

Logisch derhalve dat ik vroeg: “Ben jij dan misschien die René uit Zuid-Limburg van indertijd?”

¹ Of een ander Opperwezen naar keuze!

“Inderdaad, dat ben ik”, zo meldde hij. En zette daarmee die hele nostalgitis minor in werking.

Het bewuste krantenartikel:

Bron: Limburgsch Dagblad, 6 juni 1962

Ja, en we kregen allemaal, zo’n 20 man, op de broek. Dat René een geduchte schaker was, bleek reeds in januari van dat jaar uit een verslag – met foto - :

René Moonen is oud 18 jaar, is op de HBS St-Jan te Hoenbroek in 3e klas; heeft eerste prijzen behaald op verschillende toernooien, o.a. te Echweiler (D.), Etsden (B.), Blerick, Venlo, Buidhoven, Roermond en Venray. Jeugdkampioen in 1960 en 1961 van Limburg. Hij behaalde 50% van de te behalen punten in de eindronde voor het jeugdkampioenschap van Nederland in 1961. Tijdens de simultaanseances tegen grootmeesters bij V & D speelde hij in 1960 remise tegen Petrosejan, in 1961 won hij van de landskampioen Donner en speelde remise tegen Olafsson. Nu in 1962 speelde hij weer remise tegen Szabo. Op 8 en 9 jan. zal hij uitkomen tegen Trifunovic en Kuwe. René is 2e bord-speler in het eerste toernooi van de schaakvereniging Bumssum. Toen hij 16 jaar was is hij met schaken begonnen.

² Zie voetnoot 1

Zo berichtte op 9 januari 1962 'De Nieuwe Limburger'. En bij die jeugdkampioenschappen van 1960 en 1961 zou het niet blijven. Daarvan getuigt dan weer het volgende bericht:

René Moonen
weer Limburgs
schaakkampioen

(Van onze schaakmedewerker)

GEELEEN, 7 juni. — De jeugdige **René Moonen**, die ook in 1962 de Limburgse schaaktitel behaalde is er dit jaar weer in geslaagd op overtuigende wijze boven aan de ranglijst te komen. Omdat hij in militaire dienst is, had hij bovendien de handicap dat hij zijn partijen snel achter elkaar in enkele dagen moest spelen. Desondanks wist hij een score van 83% te halen, vóór de oud-kampioenen A. Vinken en H. Meddeler, die met de finalist P. Göbbels ieder slechts 58% behaalden. De kandidaat en uit Noord-Limburg brachten het er minder goed af; P. Beijck uit Reuver behaalde slechts 1 punt (17%), terwijl H. Jager uit Blerick zich terugtrok.

De eindstand:

1	René Moonen	6	5	0	1	5		
2	3	4	A. Vinken	6	3	1	2	3½
			H. Meddeler	6	3	1	2	3½
			P. Göbbels	6	3	1	2	3½
	5		P. Zimmermann	6	1	3	2	2½
	6		L. Wolfs	6	1	2	3	2
	7		P. Beijck	6	1	0	5	1
	8		H. Jager	„heeft zich teruggetrokken”				

Kampioen van senior Limburg in 1962 en 1963! In het tijdperk van de bronsgroene grootmachten Vinken en Meddeler. Een excellente prestatie.

En met hem had ik het dus die middag in Eindhoven te stellen. Lange tijd kon ik René, 81 inmiddels, in een doorgeschoven Caro Kann bijbenen. Met het zoals door Henk beschreven, negatieve resultaat.

Maar een bijzondere pot was het!

Ach, schaken van weleer... Zo mooi.

Nico, oktober 2024.